

Asia: VN/34059/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi toisen asteen koulutuksen kehittämishankkeeseen liittyvistä säädösmuutoksista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Keuda kiittää mahdollisuudesta lausua näkemyksensä toisen asteen koulutuksen kehittämishankkeesta ja toteaa, että hanke on tärkeä yhdenvertaisuuden sekä saavutettavuuden näkökulmasta. Tärkeää on myös se, että korkeakoulutettujen määrää pystytään kasvattamaan ammatillisen koulutuksen suoritusväylän kautta.

Ongelmallista on, että lausunnolla olevan uudistuksen valmistelutyö on tehty kiireisellä aikataululla, eikä työtä ole ehditty tehdä laajassa yhteistyössä hallinnonalan ja sidosryhmien kanssa. Kaikkia muutosten vaikutuksia ei ole ehditty riittävästi kartoittaa. Rahoitusta ei kyetä uudistamaan kokonaisuutena. Kuten lausunnolla olevassa esityksessä todetaan, myös jatkuvan oppimisen rahoitukselle on muutostarve, mutta muutosta ei ole ehditty valmistella.

Ammatillinen koulutuksen tutkintojärjestelmä koostuu ammatillisista perustutkinnoista sekä ammatti- ja erikoisammattitutkinnoista. Ammatillista koulutusta tarjotaan myös muuna ammatillisena koulutuksena. Tätä kokonaisuutta on tärkeää myös jatkossa kehittää kokonaisuutena sekä nuorten että aikuisten osaamisen kehittämisen mahdollisuuksina.

AMMATILLISEN PERUSTUTKINNON YLÄRAJAN KOROTTAMINEN

Keuda kannattaa esitystä mahdollisuudesta laajentaa ammatillista perustutkintoa yksilöllisesti yli 180 osaamispisteen lukio-, ammatillisen koulutuksen tai korkeakoulutuksen opinnoilla.

Ammatillisten perustutkintojen laajentaminen 30 osaamispisteellä mahdollistaa opintojen suorittamisen samalla opiskeluoikeudella. Tämä vähentää hallinnollista työtä merkittävästi.

Uudistus edistää jatko-opintoihin hakeutumista ja korkeakouluihin siirrytään pääsääntöisesti ensimmäisen toisen asteen tutkinnon jälkeen. Opintojen laajentamiseen ei kuitenkaan ole tarjolla lisärahoitusta. Mitä enemmän tutkintojen osaamispisteet ylittävät 180, sitä pienempi on yhden osaamispisteen rahoitus valtakunnallisesti. Opintojen laajennus tulisi siten huomioida myös rahoituksen määrässä.

AMMATILLISTEN JA LUKIO-OPINTOJEN RISTIINSUORITTAMINEN JA KAKSOISTUTKINTO

Lainsäädäntöön ehdotetaan lisättäväksi mahdollisuus hakeutua kaksoistutkinnon opiskelijaksi yhteishaun kautta. Tämä on kannatettava esitys. Kaksoistutkintoon hakeutuvien opiskelijavalinta ja sen kriteerit on hyvä olla mukana jo yhteishaussa. On varmistettava kriteerit täyttävän opiskelijan pääsy myös lukio-opintoihin.

Jotta ammatillisten ja lukio-opintojen ristiinsuorittaminen mahdollistuisi joustavammin, tulisi lukion opintojaksojen olla yhteismitallisia ammatillisen koulutuksen YTO-opintojen kanssa. Näin osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen helpottuisi. On tärkeää jatkossakin mahdollistaa alle 18-vuotiaille lukio-opintojen suorittaminen aikuislukiossa. Tämä lisää opiskelijoiden yksilöllisiä valinnanmahdollisuuksia. Esim. opiskelijan ollessa työelämässä oppimassa (koulutus- ja oppisopimus), on opiskelua helpompia yhdistää aikuislukion opintoihin.

RAHOITUS

Ammatillisen koulutuksen valtionosuusrahoituksen määräraha ehdotetaan jaettavaksi kahteen erilliseen rahoitusväylään: oppivelvollisuuskoulutuksen rahoitukseen ja jatkuvan oppimisen rahoitukseen. Edellisen ammatillisen koulutuksen lainsäädännön muutoksen yhteydessä nuorten ja aikuisten ammatillinen koulutus yhdistettiin. Se on tuonut kaikki koulutuksenjärjestäjän resurssit yhteiseen käyttöön. On tärkeää varmistaa, ettei oppivelvollisille kohdennettu rahoitus vähennä ja vaaranna työikäisen väestön kouluttautumisen mahdollisuuksia ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin sekä niiden osien suorittamiseen. Sekä perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkintojen osat että muu ammatillinen koulutus tulee saada rahoituksellisesti kannattaviksi. Jatkuvan oppimisen kehittäminen on tärkeää osaavan työvoiman turvaamisessa.

Rahoitusta koskevat simulaatiolaskelmat tulisi olla julkisia. Lausunnolla olevassa esityksessä kuvataan, että muutos on kustannusneutraali. Koska kertoimia ja laskelmia ei ole julkaistu, koulutuksen järjestäjä ei voi tarkistaa muutosten kustannusvaikutuksia ja ottaa asiaan kantaa.

Perusrahoituksen osalta on kannatettavaa, että oppivelvollisten rahoituksen perusteet tulevat laskennallisesti edellisen vuoden toteuman perusteella. Tällöin rahoituksen määrä on tarkemmin ennakoitavaa, kunhan riittävän ajoissa on tieto oppivelvollisuuskoulutuksen ja jatkuvan oppimisen rahoituksen jakosuhteesta. Perusrahoituksen %-osuuden kasvu oppivelvollisuuskoulutuksessa ei kannusta koulutuksen järjestäjiä joustavien opintopolkujen toteuttamiseen vaan ohjaa pitkiin

opiskeluaikoihin. Lisäksi perusrahoituksen osalta jää epäselväksi, mikä on oppisopimuksella toteutettavan koulutuksen painokerroin, koska asetusta ei ole säädetty.

Jos koulutuksen järjestäjän toteutuneet opiskelijavuodet ylittävät järjestämisluvassa määrätyn tai tavoitteellisten opiskelijavuosien osalta päätetyn tiettyä tutkintoa tai koulutusta koskevan opiskelijavuosien enimmäismäärän, näitä opiskelijavuosia ei oteta ylitystä vastaavalta osuudelta huomioon painotetun suoritemäärän laskennassa. Tämä rajoittaa joustavaa reagointia mahdollisiin tarvelähtöisiin jatkuvan oppimisen koulutuksiin.

Oppimisvalmiuksia tukevien opintojen poisjättäminen rahoituksen korotusperusteena vaarantaa laadukkaan opetuksen tarjoamisen kohderyhmänä oleville opiskelijoille.

Suoritusrahoituksessa oppivelvollisilla huomioidaan jatkossa ainoastaan koko tutkinnon suoritukset ja sen osuus kokonaisrahoituksesta laskee 10 %-yksikköä. Osatutkintojen suorittaminen tulisi myös huomioida rahoituksessa (vrt. Oppivelvollisuuslaki, jossa mainitaan myös tutkinnon osa). Tosiasia on, että joidenkin osalta on merkittävä saavutus, jos opiskelija pystyy suorittamaan useamman tutkinnon osan ennen täyttämistään 18 v. tai koko opintojen aikana.

Rahoituksessa on ilmeisesti ollut ajatuksena, että erityisen tuen opiskelijoiden huomiointi perusrahoituksen painokertoimella korjattuna kompensoi osaamispisteiden poisjättämistä suoritusrahoituksesta. Olisi suositeltavaa, että suoritusrahoituksessa huomioitaisiin tutkinnon suorittamiseen käytettävä aika jonkinlaisella korjauskertoimella. Se kannustaisi koulutuksen järjestäjiä toteuttamaan aidosti opiskelijakohtaisia henkilökohtaisia suunnitelmia ja nopeuttamaan niiden opiskelijoiden valmistumista, joilla on siihen halua ja kykyä. Ehdotettu rahoitusmalli kannustaa pitämään opiskelijoita läsnäolevina mahdollisimman pitkään.

Vaikuttavuusrahoituksen osalta on kannatettavaa, että opiskelijoiden työllistymisen ja jatko-opintoihin siirtymisen suhteellinen osuus säilytetään ennallaan. Keuda toivoo, että nämä tiedot olisivat reaaliaikaisempia kuin mitä tällä hetkellä on ja miten se on tarkoitus toteuttaa jatkossakin.

Järvenpäässä 22.6.2022

Riikka-Maria Yli-Suomu

kuntayhtymän johtaja

Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Keuda

Yli-Suomu Riikka-Maria
Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Keuda